

WYMAGANIA EDUKACYJNE NIEZDĘDNE DO OTRZYMANIA PRZEZ UCZNIA POSZCZEGÓLNYCH ŚRÓDROCZNYCH I ROCZNYCH OCEN
KLASYFIKACYJNYCH Z PRZEDMIOTU **EDUKACJA OBYWATELSKA** W I LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCYM IM. T. KOŚCIUSZKI W DĄBROWIE
TARNOWSKIEJ W KLASACH 2A, 2B, 2C, 2D, 2E, 2F W ROKU SZKOLNYM 2026/2027

W OPARCIU O PODSTAWĘ PROGRAMOWĄ EDUKACJI OBYWATELSKIEJ DLA LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCEGO I TECHNIKUM Z 2025 r.

Treści z podstawy programowej	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY				
	Dopuszczający Uczeń:	Dostateczny Uczeń:	Dobry Uczeń:	Bardzo dobry Uczeń:	Celujący Uczeń:
<i>I. Ja i społeczeństwo.</i> <i>Co to znaczy być dobrym obywatelem/ dobrą obywatelką</i> <i>I.1</i> <i>I.2</i> <i>I.3</i> <i>I.4</i> <i>I.5</i>	Definiuje pojęcia: - patriotyzm - obrona cywilna - obowiązek obywatelski - ojczyzna - socjalizacja - grupa społeczna - rodzina - wspólnota: lokalna, etniczna, regionalna, globalna - konformizm, - nonkonformizm Zna: - zachowania, które budują współpracę i zaufanie w grupie oraz takie, które prowadzą do konfliktów i podziałów Wymienia sposoby zaangażowania się w obronę cywilną.	Wskazuje i opisuje: - obowiązki obywatelskie zapisane w Konstytucji RP - cechy grup społecznych; - funkcje rodziny w społeczeństwie - przykłady postaw patriotycznych - przykłady obowiązków obywatelskich - znaczenie systemu obrony cywilnej. Wyjaśnia, jak każdy z nas może zaangażować się w obronę cywilną. Rozpoznaje przykłady ksenofobii, stereotypów i uprzedzeń oraz dyskryminacji, w tym mowy nienawiści.	Charakteryzuje różne grupy społeczne i wspólnoty (od rodziny, przez wspólnotę lokalną i państwową, po globalną). Wyjaśnia wybrane metody rozwiązywania konfliktów w grupie. Wskazuje, z czego możemy być dumni jako państwo.	Formułuje opinię o różnych formach i sposobach wyrażania identyfikacji z ojczyzną i troski o ojczyznę. Formułuje opinię w sprawie różnych obowiązków w zakresie obrony ojczyzny. Identyfikuje, co łączy, a co dzieli społeczeństwo polskie.	Analizuje co to znaczy być dobrym obywatelem (w przeszłości i obecnie). Ocenia zależności między składowymi tożsamości związanymi z przynależnością do określonych grup i wspólnot. Korzystając z wyników badań, identyfikuje, co łączy, a co dzieli społeczeństwo polskie a także formułuje w tej sprawie opinię i podejmuje dyskusję.

Treści z podstawy programowej	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY				
	Dopuszczający Uczeń:	Dostateczny Uczeń:	Dobry Uczeń:	Bardzo dobry Uczeń:	Celujący Uczeń:
<i>II. Szkoła jako wspólnota.</i> <i>Jak wspólnie tworzymy szkołę</i> II.1 II.2 II.3	Definiuje pojęcia: - statut szkoły - regulamin SU - samorząd uczniowski - samorząd klasowy Wymienia prawa i obowiązki uczniowskie Zna regulamin samorządu uczniowskiego lub inny wewnętrzny regulamin.	Opisuje znaczenie szkolnych reguł określonych w statucie lub innych dokumentach wewnętrznych.	Charakteryzuje ideę samorządności uczniowskiej, w tym samorząd klasowy, szkolny i radę szkoły; Ocenia regulacje zawarte w szkolnych regulaminach i proponuje zmiany, jeśli są konieczne.	Klasyfikuje źródła praw i obowiązków uczniów, Stosuje odpowiednie kroki w sytuacjach naruszenia reguł; Analizuje mechanizmy włączania uczniów w decydowanie o sprawach szkoły.	Diagnostuje problemy i potrzeby społeczności szkolnej, proponuje konstruktywne rozwiązania.
Treści z podstawy programowej	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY				
	Dopuszczający Uczeń:	Dostateczny Uczeń:	Dobry Uczeń:	Bardzo dobry Uczeń:	Celujący Uczeń:
<i>III. Społeczność lokalna i regionalna</i> <i>Jak budujemy wspólnotę lokalną i regionalną.</i> III.1 III.2 III.3 III.4 III.5 III.6	Definiuje pojęcia: - społeczność lokalna - tożsamość lokalna - dziedzictwo: materialne, niematerialne, naturalne - patriotyzm lokalny Wymienia specyficzne cechy swojej społeczności lokalnej oraz dziedzictwo budujące lokalną tożsamość i lokalny patriotyzm. Zna formy aktywności obywatelskiej, w tym wolontariat. Wymienia podstawowe	Wyjaśnia znaczenie samorządności i pomocniczości. Tłumaczy mechanizmy wspierające zaangażowanie mieszkańców (np. budżet obywatelski, inicjatywę lokalną, fundusz sołecki) Tłumaczy jak załatwia się podstawowe sprawy urzędowe ważne dla młodych obywateli. Omawia problem, z którym mierzy się jego/jej lokalna społeczność.	Charakteryzuje zadania i kompetencje poszczególnych szczebli samorządu terytorialnego, w tym jednostek pomocniczych gminy. Wyszukuje rady młodzieżowe działające w swojej okolicy. Charakteryzuje ideę młodzieżowych rad gmin, miast, powiatów i sejmików wojewódzkich. Wyszukuje aktualne informacje o pracach rady	Formułuje opinię i podejmuje dyskusję o najważniejszych wyzwaniach stojących przed społecznością. Analizuje sposoby podejmowania decyzji przez organy władz wykonawczych i uchwałodawczych jednostek samorządu terytorialnego. Potrafi wypełnić wybrany formularz lub wniosek. Analizuje prace rady gminy lub miasta oraz	Identyfikuje mechanizmy udziału mieszkańców w procesach decyzyjnych i wykorzystuje wybrany mechanizm. Analizuje pracę młodzieżowych rad gmin, miast, powiatów i sejmików wojewódzkich. Wybiera i śledzi w pracach rady gminy lub miasta oraz działaniu komisji powołanych przez radę gminy lub miasta, interesujące go zagadnienie formułuje i

	sprawy urzędowe ważne dla młodych obywateli. Wskazuje problem, z którymi mierzy się jego/jej lokalna społeczność.		gminy lub miasta. Wyraża własną opinię o problem, z którym mierzy się jego/jej lokalna społeczność	powołane przez nie komisje. Formuluje propozycje możliwych rozwiązań problemu, z którym mierzy się jego/jej lokalna społeczność.	przedstawia opinię na jego temat. Identyfikuje we współpracy z członkami społeczności lokalnej problemy, z którymi mierzy się jego/jej lokalna społeczność, wyraża własną opinię w ich sprawie szuka możliwych rozwiązań.
Treści z podstawy programowej	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY				
	Dopuszczający Uczeń:	Dostateczny Uczeń:	Dobry Uczeń:	Bardzo dobry Uczeń:	Celujący Uczeń:
<i>IV. Demokracja i prawo</i> <i>Jak demokracja i Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej chronią nasze prawa?.</i> IV.1 IV.2 IV.3 IV.4 IV.5 IV.6 IV.7 IV.8 IV.5(F) IV.9	Definiuje pojęcia: - system polityczny (ustrój polityczny) - reżim polityczny - demokracja - autorytaryzm - totalitaryzm - populizm - demokracja (większościowa, konstytucyjna, pośrednia, bezpośrednia) - dane osobowe - dane wrażliwe - oszustwa internetowe - dobra osobiste - RODO Zna: - formy demokracji bezpośredniej	Wskazuje kluczowe etapy i założenia procesu demokratyzacji Polski po 1989. Wyjaśnia: - podstawowe wartości i zasady demokratycznego państwa prawa człowieka i obywatela - podstawowe prawa - jak się bronić, przed najczęstszymi oszustwami internetowymi - związane z ochroną danych osobowych - termin dobra osobiste i identyfikuje przypadki ich naruszenia - dlaczego prawa i wolności człowieka są łamane.	Charakteryzuje na przykładzie Polski po 1945 r. ustrój totalitarny i autorytarny i odróżnia je od demokracji. Wyjaśnia znaczenie wyborów w systemie demokratycznym. Wymienia argumenty na rzecz świadomego udziału w głosowaniu. Charakteryzuje znaczenie najważniejszych dla młodzieży i młodych dorosłych instytucji prawa cywilnego i rodzinnego. Rozróżnia pracę wykonywaną na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę), pracę wykonywaną na	Przedstawia i ocenia polityczne, gospodarcze i społeczne konsekwencje transformacji Polski po 1989 r. Porównuje demokrację większościową i konstytucyjną. Opisuje współczesne zagrożenia dla demokracji. Analizuje informacje i formuluje opinię w wybranej kontrowersyjnej sprawie dotyczącej praw człowieka. Wykrywa przypadki łamania praw człowieka i obywatela. Potrafi zgłosić ich naruszenie oraz wykorzystać inne sposoby	Analizuje i ocenia polityczne, społeczne, ekonomiczne i obyczajowe konsekwencje autokratycznych sposobów rządzenia dla jednostki. Analizuje podstawowe wartości i zasady demokratycznego państwa prawa i wyraża opinię o ich wpływie na codzienne życie obywateli. Ocenia wpływ zjawisko populizmu na demokrację i życie publiczne, formuluje opinię w tej sprawie. Formuluje opinię na

	- podstawowe wartości i zasady demokratycznego państwa prawa, - podstawowe prawa człowieka i obywatela. Wymienia współczesne zagrożenia dla demokracji. Wskazuje główne zasady prawa wyborczego na przykładzie Polski. Wymienia - przykłady łamania praw człowieka i obywatela - prawa i obowiązki osoby związanej umową o pracę, pracę wykonywaną na podstawie innego stosunku prawnego stanowiącego podstawę świadczenia pracy lub usług (umowy cywilnoprawne), wolontariat, staż i praktyki	Wyszukuje informacje o nieodpłatnej pomocy prawnej. Rozpoznaje przypadki łamania praw człowieka i obywatela. Podaje na podstawie jakich informacji można kogoś zidentyfikować, np. w Internecie. Wymienia przypadki, kiedy podał dane wrażliwe na stronie internetowej lub w aplikacji. Rozpoznaje hasła populistyczne.	podstawie innego stosunku prawnego stanowiącego podstawę świadczenia pracy lub usług (umowy cywilnoprawne), wolontariat, staż i praktyki. Omawia środki ochrony praw i wolności człowieka oraz dzieli je na krajowe i międzynarodowe. Omawia sposoby postępowania, kiedy dochodzi do naruszenia dóbr osobistych. Wyjaśnia zjawisko populizmu i ocenia jego wpływ na demokrację, życie polityczne i społeczne.	ochrony tych praw, w tym przez kontakt z organami państwowymi i międzynarodowymi powołanymi w tym celu. Analizuje, na czym polega skarga do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka i wymienia okoliczności, kiedy i jak obywatel Polski może złożyć tego typu skargę. Omawia najczęstsze oszustwa internetowe związane z ochroną danych osobowych i wyjaśnia, jak się przed nimi bronić. Ocenia, w jaki sposób populistyczny model uprawiania polityki może wpływać na demokrację oraz życie społeczne.	temat przyczyn łamania praw i wolności człowieka i ją uzasadnia. Analizuje współczesne przypadki łamania praw człowieka i obywatela w państwach niedemokratycznych i demokratycznych. Analizuje sposoby postępowania, kiedy dochodzi do naruszenia dóbr osobistych; do wybranego przypadku przygotowuje zgłoszenie naruszenia dóbr osobistych, wie, jak je zastosować w praktyce. Na wybranych przykładach współczesnych lub historycznych formułuje opinię o sposobie uprawiania polityki przez populistów.
Treści z podstawy programowej	WYMAGANIA NA POSZCEGÓLNE OCENY				
<i>V. Polska – władza, świat polityki i sfera publiczna.</i>	Dopuszczający Uczeń:	Dostateczny Uczeń:	Dobry Uczeń:	Bardzo dobry Uczeń:	Celujący Uczeń:
<i>Jak działa państwo?</i> V.1 V.2 V.3	Definiuje pojęcia: - Rada Ministrów - służba cywilna - sejm - senat - trójpodział władzy	Wyjaśnia strukturę władzy ustawodawczej w Rzeczypospolitej Polskiej. Wyjaśnia: - pozycję ustrojową Prezydenta	Charakteryzuje przebieg procesu legislacyjnego w Polsce. Omawia strukturę władzy sądowniczej (sądy powszechne, sądy	Wyjaśnia konwencjonalne i niekonwencjonalne formy zaangażowania obywatela w proces stanowienia prawa. Wyszukuje informacje o	Analizuje porządek dzienny wybranego posiedzenia Sejmu i Senatu. Omawia i ocenia kontrowersje związane z

V.4 V.5 V.6	- odpowiedzialność polityczna - odpowiedzialność konstytucyjna - apelacja - dwuinstancyjność - niezawisłość sędziów - niezależność sądów Wymienia rodzaje sądów w Polsce. Zna kompetencje władzy ustawodawczej w RP, kompetencje Rady Ministrów i Prezydenta RP.	Rzeczypospolitej Polskiej - kompetencje Rady Ministrów - rolę służby cywilnej. Zna genezę koncepcji podziału władzy. Potrafi przydzielić do poszczególnych sądów sprawy, którymi się zajmują.	administracyjne, sądy wojskowe, Sąd Najwyższy Trybunał Konstytucyjny, Trybunał Stanu Rzeczypospolitej) przedstawia jej funkcje Omawia zadania poszczególnych ministerstw. Wyjaśnia, na czym polega trójpodział władzy, i wymienia jego założenia.	wybranych parlamentarzystów ze swojego okręgu i jego aktywności politycznej. Na przykładzie ustroju III Rzeczypospolitej Polskiej uzasadnia znaczenie podziału i równowagi władzy ustawodawczej, wykonawczej i sędziowskiej dla demokratycznego charakteru państwa.	trójpodziałem władzy, przytaczając argumenty różnych stron sporu.
-------------------	--	---	---	--	---

Zasady oceniania i formy sprawdzania osiągnięć edukacyjnych z przedmiotu EDUKACJA OBYWATELSKA:

1. Ocenianie ma charakter systematyczny i wieloaspektowy.

2. Formy sprawdzania wiedzy i umiejętności:

- wypowiedzi ustne;
- wypowiedzi pisemne;
- projekty indywidualne;
- projekty grupowe (badawczy lub społeczny, co najmniej jeden w trakcie cyklu nauczania);
- karty pracy rozwiązywane na lekcji lub w domu;
- działania obywatelskie (co najmniej 1 działanie w każdym semestrze nauki).

3. Szczegółowe zasady obowiązujące przy zastosowaniu ustalonych form sprawdzania wiedzy i umiejętności, poprawy ocen bieżących oraz warunki i tryb uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych określa Statut I Liceum Ogólnokształcącego im. Tadeusza Kościuszki w Dąbrowie Tarnowskiej